

Α΄

Τα νεανικά του χρόνια

Βρισκόμαστε στη Νάξο, γύρω στα 1755. Στο περίφημο σχολείο που λειτουργεί στην πρωτεύουσα του νησιού κάθε πρωί εκτυλίσσεται μια πολύ χαριτωμένη σκηνή με πρωταγωνιστή τον μικρό Νικόλαο. Ο Νικόλαος Καλιβούρτζης, γιος καλών και ευσεβών γονέων, του Αντωνίου και της Αναστασίας —της μετέπειτα μοναχής Αγαθής—, είναι μικρός ακόμη και δεν πηγαίνει σχολείο. Ωστόσο η καρδιά του λαχταρά να γνωρίσει την πίστη, την παράδοση, τη γλώσσα και την ιστορία της πατρίδας του. Ανυπομονεί να μεγαλώσει για να μάθει γράμματα. Γι' αυτά και κάθε πρωί έρχεται στο σχολείο, στέκεται έξω από τα παράθυρο και με προσοχή παρακολουθεί τα μαθήματα που γίνονται μέσα. Τι πρωτότυπο θέαμα! Ένα μικρά παιδάκι στο παράθυρο του σχολείου σαν τη μέλισσα να ρουφά αχόρταγα τα μέλι της γνώσεως. Το πιο εκπληκτικό όμως είναι ότι ο Νικόλαος όχι μόνο παρακολουθεί αλλά και κατανοεί και συγκρατεί στη μνήμη του τις παραδόσεις των μαθημάτων καλύτερα κι από τους κανονικούς μαθητές!

Σύντομα ο ιερέας της ενορίας, που αντιλήφθηκε τους ευσεβείς πόθους του Νικολάου και τη δίψα του για μάθηση, άρχισε να τον παίρνει κοντά του στους ναούς και τα ξωκκλήσια όπου τελούσε καθημερινά τις Ιερές ακολουθίες. Τον έβαζε να διαβάζει και να ψέλνει, κι έτσι ο Νικόλαος κοντά του έμαθε τα πρώτα του γράμματα. Έφθασε όμως η ώρα να πάει και κανονικά στο σχολείο κι εκεί ο Νικόλαος έδειξε αξιοθαύμαστη επιμέλεια και προθυμία στη μελέτη. Δάσκαλοι και μαθητές παρατηρούσαν με θαυμασμό τα πολλά και εξαιρετικά του χαρίσματα. Μυαλά κοφτερό, κρίση φωτεινή, μνήμη αξεπέραστη, ήθος λαμπρό. Ο Νικόλαος ήταν πρότυπο για όλους τους μαθητές.

Σε ηλικία 16 ετών πηγαίνει να συνεχίσει τις σπουδές του στην περίφημη Ευαγγελική Σχολή της Σμύρνης. Ανάμεσα στους σπουδαστές που συνάντησε εκεί ήταν και οι μετέπειτα Πατριάρχες Κωνσταντινουπόλεως Νεόφυτος ο Ζ' και άγιος Γρηγόριος ο Ε'. Τα τέσσερα χρόνια, που ο Νικόλαος έμεινε στη Σχολή, τους κατέπληξε όλους τόσο με τις ικανότητες του όσο και με την ταπεινότητα του. Με τις επιδόσεις του ξεχώριζε ανάμεσα στους άλλους συνομηλικούς του. Αυτό όμως δεν τον έκανε να φέρεται εγωιστικά. Αντίθετα, πάντοτε ήταν πρόθυμος να βοηθά τους συμμαθητές του που υστερούσαν κάπως στα μαθήματα. Τους έγραφε τις ασκήσεις, τους εξηγούσε το μάθημα, τους έδινε κατάλληλες συμβουλές. «Μη ξενυχτάτε», έλεγε στους δύο συγκατοίκους του στο δωμάτιο. «Κοιμηθείτε λίγο, για να έχετε το πρωί ξεκούραστο μυαλό που θα δέχεται τα μαθήματα ευκολότερα». Είναι χαρακτηριστικό ότι όταν ερχόταν η σειρά του να μαγειρέψει, οι συμμαθητές του δεν τον άφηναν. Προτιμούσαν να μαγειρεύουν αυτοί, ώστε εκείνος να έχει χρόνο να τους βοηθά στα μαθήματα. Και πράγματι, και αυτούς εξυπηρέτούσε, αλλά και εκτός σχολής πήγαινε και

παρέδιδε ιδιαίτερα μαθήματα σε παιδιά αρχοντικών οικογενειών. Μ' αυτήν του την απασχόληση έβγαζε και τα έξοδα του. Ο διευθυντής της σχολής Ιερόθεος Βουλισμάς τόσο πολύ εκτιμούσε τις ικανότητες και τη μόρφωση του νεαρού Νικόλαου, πού τον προόριζε για διάδοχο του στη σχολή. Ωστόσο κάποιο ξαφνικό γεγονός ανάγκασε το Νικόλαο να φύγει κι έτσι ματαιώθηκαν τα σχέδια κι οι επιθυμίες του γέροντα Ιεροθέου.

Ήταν το 1770, όταν οι Τούρκοι ως αντίποινα σε κάποια πρώιμα επαναστατικά κινήματα(1), επιδόθηκαν σε αιματηρούς διωγμούς και σφαγές κατά των Ελλήνων στη Σμύρνη. Αυτό ανάγκασε το Νικόλαο να επιστρέψει στο νησί του τη Νάξο. Εκεί εργάστηκε ως γραμματέας του μητροπολίτη Παροναξίας Ανθίμου, ενώ παράλληλα είχε την ευκαιρία να συμπληρώσει τις σπουδές του και ν' αποκτήσει ευρύτερη μόρφωση μαθητεύοντας κοντά στον μεγάλο διδάσκαλο του Γένου Χρύσανθο Αιτωλό, τον αδελφό του εθναποστόλου και ιερομάρτυρα αγίου Κοσμά του Αιτωλού. Καθοριστική όμως για την μετέπειτα ζωή του στάθηκε η γνωριμία του με τους «Κολλυβάδες»(2). Στη Νάξο συναντήθηκε με μεγάλα πνευματικά αναστήματα, όπως ήταν οι όσιοι και ενάρετοι ιερομόναχοι Γρηγόριος, Νήφων, ο γέροντας Αρσένιος, ενώ για ένα διάστημα βρέθηκε και στην Ύδρα όπου γνώρισε τον άγιο Μακάριο, επίσκοπο Κορίνθου. Του εξομολογήθηκε τον πόθο του να γίνει μοναχός και με την ευχή του πήγε να μείνει κοντά στον γέροντα Σίλβεστρο, έμπειρο οδηγό της ησυχαστικής ζωής.

Τα χρόνια αυτά (1770-1775) υπήρξαν για τον νεαρό Νικόλαο χρόνια προετοιμασίας για τη μεγάλη αποστολή. Πόθος και θερμή προσευχή του ήταν να τον αξιώσει ο άγιος Θεός να αφιερώσει όλη του τη ζωή σ' Εκείνον. Και ο πανάγαθος Θεός άκουσε την προσευχή του και έφερε τις κατάλληλες περιστάσεις για να πραγματοποιήσει το μυστικό του πόθο.

Μια μέρα, καθώς κατέβηκε στο λιμάνι, βλέπει ένα πλοίο να ετοιμάζεται για ταξίδι.

-Για πού, αν θέλει ο Θεός; ρωτά τον πλοίαρχο.

-Για το Άγιον Όρος, απαντά εκείνος.

Πόσο χάρηκε ο Νικόλαος μόλις τ' άκουσε αυτό! Αισθάνθηκε ότι ήταν η απάντηση του Θεού στις προσευχές του.

- Σάς παρακαλώ, πάρτε με και μένα! είπε με ευγένεια αλλά και Ιερή προσμονή.

- Ας είναι. Θα σε πάρουμε, του είπαν κι εκείνος έτρεξε να ετοιμαστεί.

Τι συνέβη όμως στη συνέχεια; Θεός ότι άλλα ξαν γνώμη ή νόμισαν πώς δεν θα έχει εισιτήριο να πληρώσει, ξεκίνησαν χωρίς να τον ειδοποιήσουν. Όταν το αντιλήφθηκε από την προκυμαία ο Νικόλαος, 26 χρονών παλληκάρι, άρχισε να κλαίει σαν μικρό παιδί. Τον άκουσε όλο το νησί. Και μέσα στην έντονη προσδοκία του, κάνει ένα σάλτο και ρίχνεται στη θάλασσα για να πάει κολυμπώντας μέχρι το καράβι. Οι ναύτες μόλις τον είδαν τα 'χασαν. Φοβήθηκαν μην γίνει κανένα κακό και γύρισαν πίσω και τον πήραν. Τώρα ο Νικόλαος βρίσκεται ασφαλής πλέον μέσα στο πλοίο. Αφήνει οριστικά πίσω του την τρικυμισμένη ζωή του κόσμου και κατευθύνεται στο λιμάνι της ησυχίας και της προσευχής, στο Περιβόλι της Παναγίας. Απα τότε και για τα υπόλοιπα 34 χρόνια της ζωής του θα ζήσει ως μοναχός του Αγίου Όρους. Εκεί θα λάβει τα μοναχικά όνομα Νικόδημος και με την προσευχή, τους ασκητικούς του αγώνες και το αξεπέραστο συγγραφικό του έργο θα καταστεί φωτεινός φάρος που θα φωτίζει γενιές ολόκληρες στην ορθή πνευματική πορεία. Θα αναδειχθεί ο σοφός και θεοφόρος Διδάσκαλος της Εκκλησίας και του Γένους, ο άγιος Νικόδημος ο Αγιορείτης.

Β'

Στο Άγιον Όρος

Μόλις έφθασε στο Άγιον Όρος ο νεαρός Νικόλαος, κατευθύνθηκε στην Ιερά Μονή Διονυσίου. Με τις σχετικές συστάσεις που είχε άπα τον γέροντα Σιλβέστρο συνάντησε εκεί σεβάσιμους και ευλαβείς γέροντες και τους μίλησε για τον πόθο του να γίνει μοναχός. Έμεινε κοντά τους και άπα νωρίς άρχισε να διακρίνεται για τη σύνεση, τη σοφία και την αρετή του. Έτσι υστέρη από δύο χρόνια παραμονής στο μοναστήρι κείρεται μοναχός και λαμβάνει τα όνομα Νικόδημος.

Εκείνο τον καιρό επισκέφθηκε το Άγιον Όρος ο άγιος Μακάριος, επίσκοπος Κορίνθου ο Νοταράς. Ένας από τους λόγους της επισκέψεως του ήταν να συναντήσει τον νέο μοναχό Νικόδημο. Απα τότε που τον είχε γνωρίσει στην Ύδρα είχαν συνδεθεί με δεσμούς πνευματικούς και ο άγιος Μακάριος ενδιαφερόταν για την εξέλιξη του χαρισματικού αυτού

νέου. Τώρα είχε να του αναθέσει ένα σπουδαίο έργο. Την συγγραφική επιμέλεια της «Φιλοκαλίας», μιας ογκώδους συλλογής πατερικών κειμένων, καθώς και άλλων έργων όπως ο «Ευεργετινός» και το «Περί συνεχούς θείας Μεταλήψεως». Ο μοναχός Νικόδημος ήταν τότε μόλις 28 ετών. Ήδη όμως από αυτή τη νεαρά ηλικία άρχισε το συγγραφικό του έργο στο οποίο επιδιδόταν με αμέτρητους κόπους, ιδρωτες και αγρυπνίες.

Έχοντας μέσα του τον πόθο για εντονότερη άσκηση και βαθύτερη πνευματική καλλιέργεια, άφησε το κοινόβιο της Μονής Διονυσίου και κατέφυγε στην έρημο του Άγιου Όρους κοντά σε σοφούς και πεπειραμένους γέροντες ασκητές. Σε τέτοια ερημικά κελλιά πέρασε τα υπόλοιπα χρόνια της ζωής του. Εκεί μπορούσε να είναι απερίσπαστος και στο έργο της συγγραφής ενώ ζούσε και εντελώς ασκητικά. Δεν έτρωγε παρά μόνο ρύζι νερόβραστο, λίγες ελιές και μουσκεμένα κουκιά. Αν του έφερναν κανένα ψάρι πού και πού, το έδινε σε κανένα γειτονικό κελλί να το μαγειρέψουν και το μοιραζόταν μαζί τους. Εντυπωσιακά πτωχός ήταν και ο τρόπος πού ντυνόταν. Φορούσε πάντα παλαιά τριμμένα και χιλιομπαλωμένα ράσα και αντί για παπούτσια κάτι σαν τσαρούχια φτιαγμένα πρόχειρα άπα δέρμα αγριόχοιρου. Στα καθημερινά πρόγραμμα του την κύρια θέση είχαν η προσευχή και η μελέτη. Μέρα νύχτα εντρυφούσε στην Αγία Γραφή και στους λόγους των αγίων Πατέρων. Τόσο πολύ τον απορροφούσε η πνευματική μελέτη, ώστε πολλές φορές ξεχνούσε ακόμη και να φάει κι έμενε νηστικός επί ώρες.

Ένα από τα πολλά χαρίσματα του ήταν η απέραντη και καταπληκτική του μνήμη, η οποία ασφαλώς δεν μπορούσε να ξεφύγει από την προσοχή των άλλων μοναχών πού τον γνώριζαν. Μια μέρα λοιπόν ήταν πρωί του Μεγάλου Σαββάτου και είχε πάει να λειτουργηθεί στο Ναό του Πρωτάτου στις Καρυές. Οι μοναχοί συννενοήθηκαν μεταξύ τους και, αφού έκρυψαν τα βιβλία από το αναλόγιο, προσποιήθηκαν ότι δεν έχουν βιβλία για να διαβάσουν τις 15 συνολικά περικοπές της Παλαιάς Διαθήκης, που καθορίζονται από το Τυπικό για να αναγινώσκονται αυτή την ήμερα. Πλησίασαν τότε τον Άγιο και του είπαν:

-Γέροντα, σας παρακαλούμε αρχίστε εσείς τις Προφητείες, για να μη δημιουργηθεί χασμωδία.

Ο άγιος Νικόδημος χωρίς να υποψιαστεί το τέχνασμα των μοναχών άρχισε από το κέντρο του Ναού επί μία ώρα να απαγγέλλει όλα τα καθορισμένα Αναγνώσματα με τη σειρά, ενώ στο κατάλληλο σημείο ασυναίσθητα έκανε και την κίνηση του χεριού του σα να γύριζε σελίδα! Οι μοναχοί οι οποίοι βρίσκονταν στο ιερό βήμα και παρακολουθούσαν μέσα από το βιβλίο έμειναν κατάπληκτοι, ο Άγιος όμως ούτε κατάλαβε τίποτε, ούτε και θεώρησε ότι έκανε κάτι σπουδαίο...

Ιδιαίτερα θαυμαστός ήταν ο τρόπος που έγραψε το «Συμβουλευτικόν Εγχειρίδιον», έναν θαυμάσιο οδηγό πνευματικής ζωής κατάλληλο για όλους τους πιστούς, κληρικούς και λαϊκούς. Ήταν τότε υποτακτικός στον γέροντα Αρσένιο και γι' αυτό τον ακολούθησε στη Σκυροπούλα, ένα μικρό ερημονήσι απέναντι από την Εύβοια, όπου έμειναν για ένα χρόνο. Εκεί όμως ούτε είχε πάρει βιβλία μαζί του ούτε μπορούσε όχι μόνο βιβλία να βρει αλλά ούτε καν χαρτί και μελάνι. Παρ' όλα αυτά, όταν ο εξαδελφος του επίσκοπος Ευρίπου Ιερόθεος του έστειλε την απαραίτητη γραφική ύλη με την επίμονη παράκληση να του γράφει πνευματικές νουθεσίες και συμβουλές, ο Άγιος Νικόδημος χωρίς λεξικά, εγκυκλοπαίδειες ή άλλο βοήθημα συνέγραψε το «Συμβουλευτικόν Εγχειρίδιον», ένα ολόκληρο βιβλίο 240 σελίδων! Και το ακόμη πιο θαυμαστό είναι ότι στο έργο του αυτό ο άγιος Νικόδημος χρησιμοποιεί πλήθος χωρίων από αρχαίους κλασσικούς συγγραφείς, από την ιστορία της αρχαίας Ελλάδας και του Βυζαντίου και φυσικά από την Άγια Γραφή και τους Πατέρες της Εκκλησίας αναφέροντας και την ακριβή παραπομπή τους, όλα από μνήμης!

Ο Άγιος Νικόδημος ήταν επίσης πολύ καταρτισμένος σε θέματα ορθοδόξου πίστεως και γι' αυτό μπορούσε να αντικρούει με επιχειρήματα κάθε αίρεση ή πλάνη. Γι' αυτό και ο βιογράφος του σημειώνει ότι αναδείχθηκε «μέγας αντίπαλος των κακοδόξων». Χαρακτηριστικά είναι και το παρακάτω στιγμιότυπο: Κάποτε η Ιερά Κοινότης του Αγίου Όρους κάλεσε τον Άγιο Νικόδημο, για να συζητήσει δογματικά ζητήματα με παπικούς πού είχαν έλθει για το σκοπό αυτό στο Άγιον Όρος. Η πρώτη εντύπωση πού έδωσε η εμφάνιση του με τα πτωχικά ρούχα πού πάντοτε φορούσε ήταν τέτοια, ώστε οι Παπικοί διαμαρτυρήθηκαν στην Ιερά Κοινότητα, διότι ως επίσημοι απεσταλμένοι του Πάπα θεώρησαν προσβλητικά να έχουν ένα τέτοιο συνομιλητή. Όταν όμως δόθηκαν οι αναγκαίες εξηγήσεις και άρχισε ο διάλογος, έμειναν άναυδοι. Ο ρακένδυτος αυτός μοναχός τους κατακεραύνωσε αποδεικνύοντας με ακαταμάχητα επιχειρήματα την πλάνη τους και δίνοντας αποστομωτικές απαντήσεις σε κάθε τους ερώτηση. Στο τέλος καθώς έφευγαν καταντροπιασμένοι, ρώτησαν: -Υπάρχουν κι άλλοι σαν αυτό τον μοναχό στα Άγιον Όρος; Την απάντηση πρόλαβε και τους την έδωσε ο ίδιος ο Άγιος: -Είναι πλήθος, κι απ' όλους εγώ είμαι ο τελευταίος.

Έτσι κανείς από τους αιρετικούς και κακοδάξους δεν τολμούσε να αντιμετωπίσει τον άγιο Νικόδημο, τον ταπεινό μοναχά με την καταπληκτική μνήμη και την απίθανη πολυμάθεια.

Γ'

Το συγγραφικό έργο

και το ειρηνικό του τέλος

Ο Άγιος Νικόδημος από το μοναχικά κελλί του συνέχισε να γράφει πνευματικά βιβλία για την οικοδομή των πιστών Χριστιανών. Τα συγγράμματα που μας άφησε αποτελούν σταθμό στην ορθόδοξη πατερική γραμματεία. Έγραψε συνολικά πάνω από 100 έργα: ερμηνευτικά, αγιολογικά, ασκητικά, αντιαιρετικά, παιδαγωγικά κ.ά. Έκτος από αυτά που ήδη έχουμε αναφέρει, μερικά άπα τα πιο γνωστά του βιβλία, απαραίτητα για τον πνευματικό καταρτισμό κάθε πιστού, είναι ο «Αόρατος Πόλεμος» και τα «Πνευματικά Γυμνάσματα». Μοναδική υπήρξε η προσφορά του στη συλλογή και ερμηνεία των Ιερών Κανόνων με το «Πηδάλιον». Πολύ μεγάλη ήταν και η ευλάβεια του Άγιου προς την Υπεραγία Θεοτόκο, την οποία συχνά εξυμνεί στα έργα του, όπως για παράδειγμα στο «Νέον Θεοτοκάριον» και στο «Κήπος Χαρίτων» με την υπέροχη ερμηνεία στην θ' ωδή που ψάλλεται προς τιμήν της Θεομήτορος. Όλα τα έργα του αγίου Πατρός δεν είναι έργα απλώς ενός σοφού και μορφωμένου ανθρώπου αλλά μιας καρδιάς πλημμυρισμένης από τη Χάρη του Πνεύματος. Όπως πολύ εύστοχα σημειώνει ένας σύγχρονος θεολόγος και πανεπιστημιακός διδάσκαλος, «στα συγγράμματα του αναχωνέυεται ολόκληρη η αγιοπατερική σοφία, ώστε να μπορούμε ανεπιφύλακτα να πούμε ότι οποίος διαβάσει τα έργα του αγίου Νικόδημου είναι σαν να έχει μελετήσει ολόκληρη την Πατερική Παράδοση μας(3)».

Ο Άγιος Νικόδημος υπήρξε ο πολυγραφότερος Διδάσκαλος της Εκκλησίας και του Γένους, των χρόνων μετά την Άλωση, και με τη φωτιστική-παιδευτική επίδραση που είχαν τα έργα του στο υπόδουλο Γένος δίκαια χαρακτηρίζεται ως ο άμεσος διάδοχος και συνεχιστής του Εθναποστόλου και Ιερομάρτυρος Αγίου Κοσμά του Αιτωλού, του οποίου υπήρξε ο πρώτος βιογράφος. Ιδιαίτερα με το βιβλίο του «Νέον Μαρτυρολόγιον» ο άγιος Νικόδημος αναδείχθηκε «αλείπτης», δηλαδή προπονητής πολλών Νεομαρτύρων. Στο βιβλίο αυτό παραθέτει αυθεντικές ιστορίες από τα μαρτύρια Αγίων Νεομαρτύρων της εποχής της Τουρκοκρατίας. Έτσι πολλοί άπα αυτούς που υπό την πίεση του τυράννου είχαν αρνηθεί την πίστη τους παρακινούνταν άπα τα παραδείγματα των Νεομαρτύρων και έπαιρναν την απόφαση να ξεπλύνουν με το αίμα του μαρτυρίου τη φοβερή άρνηση και προδοσία της πίστεως.

Δεν ήταν όμως μόνο τα βιβλία με τα οποία διαφώτιζε το λαό του Θεού ο Άγιος Νικόδημος. Καθημερινά πολλοί ήταν αυτοί που τον επισκέπτονταν στο κελλί του, προκειμένου να τον δουν, να παρηγορηθούν, να ακούσουν τις σοφές και φωτισμένες συμβουλές του. Τόσο έντονο ήταν αυτά τα φαινόμενα, ώστε πολλές φορές παραπονιόταν που δεν του έμενε ο χρόνος που θα ήθελε να αφοσιωθεί περισσότερο στη θεία και νοερά προσευχή. Μάλιστα έλεγε στους μοναχούς του: —Πάμε, πατέρες μου, σε κανένα ερημονήσι να γλυτώσουμε άπο τον κόσμο.

Το εξαντλητικό πρόγραμμα, η κακοπάθεια αλλά και οι συγγραφικοί του μόχθοι κατέβαλαν τις σωματικές του δυνάμεις και ήδη από την ηλικία των 57 ετών άρχισε να εκδηλώνεται η ασθένεια του με μια ανορεξία και έντονη αδυναμία. Παρ' όλα αυτά δεν σταματούσε τη μελέτη και το έργο της συγγραφής. Το 1809, όταν είχε τελειώσει πλέον και τα βιβλίο «Νέα Κλίμαξ», πού περιλαμβάνει την ερμηνεία των τροπαρίων του Όρθρου των Κυριακών, γνωστών με το όνομα «Αναβαθμοί», δόξασε τον Θεό, ενώ προαισθάνθηκε ότι πλησιάζει το τέλος του. Πράγματι, τις επόμενες ημέρες η κατάσταση της υγείας του χειροτέρευσε. Οι γιατροί δεν μπορούσαν να κάνουν τίποτα. Ο ίδιος ζήτησε και έκανε γενική εξομολόγηση καθώς επίσης και Ευχέλαιο, ενώ κοινωνούσε καθημερινά των Άχραντων Μυστηρίων. Όλη την ημέρα οι μοναχοί τον άκουγαν να επαναλαμβάνει συνεχώς και δυνατά: «Κύριε Ιησού Χριστέ, ελέησον με»!

— Συγχωρέστε με, τους έλεγε, απόκαμε ο νους μου και δεν μπορεί να βαστάξη την Ευχήν και δια τούτο την εκφωνώ.

Και συμπλήρωνε πάντοτε με ευγνωμοσύνη προς αυτούς πού τον διακονούσαν: «Ο άγιος Θεός να πλήρωση τον κόπον της αγάπης σας, όπου κάνετε εις εμένα τον αμαρτωλό».

Ήταν 13 Ιουλίου 1809. Ο Άγιος Νικόδημος ζήτησε να του φέρουν τα ιερά λείψανα των αγαπημένων του αγίων Πατέρων, «αγίου Μακαρίου Κορίνθου και Παρθενίου, αγίου Πνευματικού Πατρός». Ευωδίαζαν. Τα αγκάλιασε, τα ασπάστηκε και με δάκρυα στα μάτια έλεγε: «Άγιοι Πατέρες... Σάς παρακαλώ... ικετεύσατε τον Κύριο μας να με ελεήσει και εμένα και να με αξιώσιν) αυτού, αυτού όπου είσθε και εσείς». Με παρόμοιους λόγους και προσευχές πέρασε όλη η ημέρα. Τη νύκτα εβάρυνε. Κοντά του έστεκαν άγρυπνοι οι μοναχοί, ενώ κάθε τόσο τον ρωτούσαν για την κατάσταση του. Τα ξημερώματα της 14ης Ιουλίου ο άγιος Γέροντας τους είπε: «Αποθαίνω, αποθαίνω, αποθαίνω. Άλλα παρακαλώ σας, μεταλάβετε με». Πράγματι σε λίγο κοινώνησε των Άχραντων Μυστηρίων και ύστερα σταύρωσε τα χέρια του και μια γαλήνη απλώθηκε στα φωτεινό πρόσωπα του.

—Διδάσκαλε, τι κάνεις; Ησυχάζεις; τον ρώτησαν.

—Τον Χριστό έβαλα μέσα μου κι είναι να μην ησυχάζω; είπε κι ύστερα σιώπησε.

Σε λίγα λεπτά η ψυχή του πέταξε για τον ουρανό. Ο Άγιος Νικόδημος ο Αγιορείτης

βρισκόταν πλέον κοντά στον αγαπημένο του Νυμφίο, τον Κύριο Ιησού. Από τότε ανήκει στη χορεία των Οσίων και Θεοφόρων Πατέρων της Εκκλησίας μας και ύστερα άπο την επίσημη αναγνώριση του ως Αγίου η μνήμη του τιμάται κάθε χρόνο στις 14 Ιουλίου.

Έχουν περάσει άπα τότε 200 χρόνια και ο άγιος Νικόδημος συνεχίζει να είναι φάρος φωτεινός, πού φωτίζει την Εκκλησία και τα Γένος με την αγία βιοτή και τα πολυσχιδές έργο του. Ας αναζητήσουμε κι εμείς τα πολύ ωφέλιμα και διδακτικά βιβλία του για να τα μελετήσουμε κι ας παρακαλούμε τον Άγιο να πρεσβεύει στον Κύριο Ιησού και στην Υπερευλογημένη Θεοτόκο για τον πνευματικό μας αγώνα και τη σωτηρία μας!

Υποσημειώσεις:

1. Πρόκειται για τα Ορλωφικά. Ό ρωσικός στόλος με αρχηγό το ναύαρχο Ορλώφ ξε σήκωνε τους ραγιαδες Έλληνες σε επανάσταση. Εκείνο τον καιρό (1770) κατέπλευσε στα Δωδεκάνησα κι έκαψε τον τουρκικό στόλο, πράγμα πού εξαγρίωσε τους Τούρκους και τους οδήγησε σε σκληρά αντίποινα.

2. «Κολλυβάδες» ονομάστηκαν οι Αγιορείτες μοναχοί πού ακολουθώντας πιστά την ορθόδοξη Παράδοση υποστήριζαν ότι τα Μνημόσυνα κανονικά δεν επιτρέπεται να τελούνται την ήμερα της Κυριακής. Με αφορμή το ζήτημα αυτό οι μοναχοί αυτοί υπέστησαν πολλούς διωγμούς και αρκετοί φεύγοντας από το Άγιον Όρος κατέφυγαν σε διάφορα μοναστήρια του ελλαδικού χώρου. Ωστόσο η ακεραιότητα του ορθοδόξου μοναχικού ήθους και το παράδειγμα της αγίας βιοτής τους επιδρούσε βαθύτατα στις ψυχές των ορθοδόξων πιστών, ιδιαίτερα προέτρεπαν τους χριστιανούς να μεταλαμβάνουν συχνά των Αχράντων Μυστηρίων κι έτσι συνέβαλαν ουσιαστικά στην πνευματική αναγέννηση της πατρίδας μας.

3. π. Γεώργιος Μεταλληνός στο: Μοναχού Νικόδημου Μπιλάλη, Ο πρωτότυπος βίος Αγ. Νικόδημου Αγιορείτου, Άγιον Όρος-Αθήνα 2007, σελ. 137.

Βοηθήματα:

1. Αγιορείτου Μονάχου Νικόδημου (Μπιλάλη, Θ.-Φ.), Ο πρωτότυπος βίος του αγίου Νικόδημου

του Αγιορείτου (1749-1809) υπό ιερομ. Ευθυμίου «Σταυρουδά» και Μονάχου Ονούφριου Ιβηρίτου - Κριτικό κείμενο, εισαγωγή, σχόλια, σημειώσεις, Άγιον Όρος-Αθήνα 200710.

2.Μονάχου Θεοκλήτου Διονυσιάτου, Άγιος Νικόδημος ο Αγιορείτης – Ο βίος και τα έργα του, Άγιον Όρος-Αθήνα 2001.

Ο διδάσκαλος της Εκκλησίας και του Γένους

200 χρόνια από την κοιμήση του

από το περιοδικό «Προς την ΝΙΚΗΝ»,

τεύχη 713, 714, 715, Ιούλιος – Αύγουστος – Σεπτέμβριος 2009